

Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Tecnoloxías de Comunicación e Sistemas Informáticos para a Contabilidade e a Auditoría		Código	611506008
Titulación	Mestrado Universitario en Contabilidade Superior e Auditoría de Contas (2013)			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Empresa			
Coordinación	Martínez Fernández, Paulino	Correo electrónico	paulino.martinez@udc.es	
Profesorado	Aguiar Maragoto, Fernando	Correo electrónico	fernando.aguiar@udc.es	
	Martínez Fernández, Paulino		paulino.martinez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Os obxectivos que se propoñen, en relación cos sistemas de información empresarial, son os seguintes: Coñecer o papel que desempeñan, o ciclo de vida e os compoñentes dos sistemas de información no ámbito empresarial. Coñeza o seu contorno legal con especial énfase na protección de datos, a lei de sinatura electrónica, os servizos da sociedade da información, a propiedade intelectual e os medios de pagamento. Auditoría de sistemas de información empresarial con soporte TIC. Coñecer as ferramentas TIC utilizadas como soporte nos procesos de contabilidade e auditoría.			
Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos: ante a eventual imposibilidade de desenvolver a docencia de xeito presencial, os contidos da materia non se verán modificados. 2. Metodoloxías: ante a eventual imposibilidade de desenvolver a docencia de xeito presencial, as metodoloxías docentes manteráanse en remoto, ó traveso de Microsoft Teams, Moodle e/ou plataformas similares. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: manténse o email como mecanismo de contacto. Os foros de Moodle continuarán a ser usados para dúbidas e consultas de tipo xeral. Usarase algunha plataforma de videoconferencia (Microsoft Teams, Skype) para a tutela individual do alunado. 4. Modificacións na avaliación: os criterios de avaliación non se verán alterados, ante a eventual imposibilidade de desenvolver a docencia de xeito presencial. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: ningunha modificación ante a eventual imposibilidade de desenvolver a docencia de xeito presencial.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A5	Saber obter unha adecuada comprensión do negocio da entidade auditada, do sector no que ésta opera e a natureza das súas transaccións.
A6	Saber medir e analizar a orixe dos custos e os rendementos obtidos pola entidade auditada.
A8	Saber identificar os riscos de auditoría asociados á probabilidade de erro de cada compoñente importante da información financeira.
A9	Saber documentar os procedementos e principios contables que segue a entidade así como os sistemas contables utilizados para registrar as súas transaccións.
A11	Saber obter evidencia suficiente e adecuada mediante a realización e avaliación das probas de auditoría que se consideren necesarias.
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.

B4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.
B10	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
B12	
C2	Que os alumnos saiban aplicar os coñecementos adquiridos ea súa capacidade de resolver problemas en ambientes novos ou descoñecidos en contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
C3	Que os alumnos sexan capaces de integrar o coñecemento e afrontar a complexidade de facer xuízos a partir de información que, incompleta ou limitada, inclúe reflexións sobre responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
C4	Que os alumnos saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e os motivos fundamentais que os sustentan a un público especializado e non especializado de forma clara e inequívoca.
C5	Que os estudantes teñan as destrezas de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de maneira que sexa autodirigida ou autónoma.
C6	Capacidade de traballo en equipo.
C8	Compromiso ético e moral coa sociedade analizados, ademáis, desde unha perspectiva solidaria.
C9	Capacidade de resolución de problemas.
C10	Desenvolvemento dos principios de lealdade e confidencialidade.
C11	Desenvolvemento dun espírito crítico lóxico e creativo.
C12	Capacidade para xestionar as tecnoloxías da información e as comunicacións no exercicio da súa actividade profesional.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Conocer el papel que desempeñan, el el ciclo de vida y los componentes de los sistemas de información en el entorno empresarial.	AP6	BP3 BP12	CP8 CP12
Conocer su entorno jurídico con especial énfasis en la Protección de Datos, la Ley de Firma electrónica, los Servicios de la Sociedad de la Información, la Propiedad Intelectual y los Medios de Pago.	AP5 AP6 AP8 AP9	BP4 BP10 BP12	CP8 CP10
Conocer en qué consiste la auditoría de los Sistemas de Información Empresarial con soporte TIC.	AP8 AP9 AP11	BP3	CP12
Saber analizar y valorar, desde el punto de vista de su auditoría y control, los sistemas de información empresarial en funcionamiento.	AP5 AP8 AP11	BP3 BP10	CP2 CP3 CP4 CP5 CP6 CP9 CP11 CP12
Saber manejar herramientas de automatización de oficinas y análisis de datos.		BP3	CP2 CP3 CP4 CP5 CP6 CP9 CP12
Saber valorar un Sistema de Información Empresarial desde el punto de vista de su contribución al desarrollo de la actividad empresarial así como saber analizar sus riesgos.	AP8	BP4 BP10	CP8 CP11

Saber detectar y proponer mejoras a los sistemas de información empresarial soportados por TIC.		BP10 BP12	CP5 CP8 CP11

Contidos	
Temas	Subtemas
Los Sistemas de Información Empresarial. Concepto, funciones y componentes.	No se precisa mayor detalle
El ciclo de vida de un Sistema de Información Empresarial. Fases y sus características. Planificación, gestión y control.	No se precisa mayor detalle
Auditoría de los Sistemas de Información Empresarial y el Control de Gestión.	No se precisa mayor detalle
Herramientas para la valoración de empresas y el análisis de sus operaciones	No se precisa mayor detalle.
Entorno jurídico.	LOPD LSSI Firma Electrónica Protección jurídica del software y de las bases de datos
Auditoría de seguridad.	Física Lógica.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A5 A6 A8 A9 A11 B4 B10 C2 C3 C8 C11	17	34	51
Seminario	A5 A6 A8 A9 B3 B10 B12 C2 C5 C6 C9 C10 C11 C12	22	0	22
Solución de problemas	A5 A6 A8 A9 A11 C2 C3 C4 C6 C9 C11 C12	25	50	75
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Explicaciones teóricas y prácticas del temario de la asignatura.
Seminario	Discusión en grupos reducidos acerca de los contenidos de la asignatura, en particular, de los trabajos a los que se hace referencia en la "Solución de problemas".
Solución de problemas	Supuestos prácticos sobre el temario de la asignatura.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Seminario Sesión maxistral Solución de problemas	1. Na sesión maxistral o alumno pode intervir, logo de petición da palabra, para preguntar, aclarar ou expoñer o seu punto de vista sobre o tema que no momento da súa intervención se estea a tratar.
	2. Na solución de problemas o alumno pode intervir tal a iniciativa propia ou por solicitude expresa do profesor.
	3. Nos horarios de tutoría o alumno será atendido para aclarar aquelas dúbidas que lle xurdan para a preparación da materia. Aínda que non é obrigatorio, se a través do correo electrónico do profesor que imparte o curso ao que pertence o alumno, expón as súas dúbidas e data e hora (dentro das de tutoría) en que está interesado en ser atendido, facilitarase a xestión e efectividade destas.
	4. Sin á persoa que evacuou a consulta, ésta pode ser publicada en Moodle ou na páxina web do coordinador, xunto ca súa resposta, coa finalidade de que outros alumnos poidan sacar proveito da mesma. Todo ilo si o profesor a considera oportuna e de interés xeral.
	5. Para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, acordarase ao inicio do curso un calendario específico de tutorías compatible coa súa dedicación, motivo polo cal dito alumnado deberá poñerse en contacto co profesor nos primeiros dez días do cuadrimestre en que a materia se imparte, coa finalidade de fixar o devandito calendario.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Solución de problemas	A5 A6 A8 A9 A11 C2 C3 C4 C6 C9 C11 C12	Para a Primeira Oportunidade: 100% avaliación continua. 1. Elaboración de casos prácticos plantexados polo profesor, nos que se desenrolará algún ou algúns dos aspectos relativos ao contido da materia. 2. Os traballos desenrolaranse en grupos de 4 a 6 alumnos. Excepcionalmente e previa aprobación por parte do Profesor da materia ou do Tutor do grupo, permitirase outro número de alumnos por grupo. 3. Forma parte esencial da avaliación a discusión do desenrolo do mesmo co Profesor da materia ou Tutor do grupo de desenrolo que se asine ao mesmo. 4. Cualquera dúbida acerca deste apartado evaluativo ha de solventarse sustentándose a solución na idea de "evaluación continua". Para a Segunda Oportunidade: 60% Traballos alternativos aos da avaliación continua. 40% Proba mixta (examen) en Moodle sobre os contidos da materia.	100

Observacións avaliación
Na convocatoria adiantada, e só neste caso, faráse unha proba mixta encamiñada a avaliar todas as competencias e contidos propios da materia. Os criterios de puntuación de cada unha das probas daránse a coñecer no momento da proba e suministraránse xunto co enunciado desta.   As probas non realizadas puntúan como cero. A calificación de "Non Presentado" otorgarase ao alumno que participe en menos dun 20% das probas puntuables para a calificación final. As realizadas en fraude supoñen a calificación de cero puntos na avaliación final.   O alumno ten que acreditar a súa personalidade de acordo á normativa vixente.   Alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: Agás para as datas aprobadas na Xunta de Facultade no que compete á proba obxectiva, para as restantes probas acordarase ao inicio do curso un calendario específico de datas compatible coa súa dedicación, motivo polo cal dito alumnado deberá poñerse en contacto co profesor da materia nos primeiros dez días do cuadrimestre en que a materia se imparte, coa finalidade de fixar o devandito calendario. As probas terán o mesmo formato que para os alumnos con dedicación a tempo completo.

Fontes de información

Bibliografía básica	- Piattini, M. G.; Calvo-Manzano, J. A.; Cervera, J. y Fernández, L. (). Análisis y diseño detallado de Aplicaciones Informáticas de Gestión. Madrid: Rama - Arjonilla Domínguez, S. J. y Medina Garrido, J. A (). La gestión de los sistemas de información en la empresa. Madrid: Pirámide - Gómez Vieites, Á.y Suárez Rey, C. (). Sistemas de información. Madrid: Rama - Links en Moodle (). Legislación relacionada con los Sistemas de Información empresarial. . - Davara Rodríguez, M. A. (). Manual de Derecho Informático. Madrid: Ed. THOMSON ? ARANZADI - Teaching Soft Group (). Excel 2010 : curso práctico. Madrid: Rama - O'Brien, J.A.; J.M. Marakas (). Sistemas de Información gerencial. Mexico: McGraw-Hill - Piattini Velthuis, M. y otros (). Calidad de los Sistemas de Información. Madrid: Rama - Areito, J. (). Seguridad de la Información. Redes, informática y sistemas de información. Madrid: Paraninfo - Piattini Velthuis, M.; Peso Navarro, E. del; y Peso Ruís, M del (). Auditoría de Tecnologías y Sistemas de Información. Madrid: Rama
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías